

var, at Fæstekontrakterne skulde godkendes af Ministeriet. Det stod mig nemlig ganske klart, at ved Siden af, at Folk i ædel Hensigt oprettede disse Foreninger, kunde det ogsaa tænkes, at de oprettede dem i mindre ædel Hensigt, og i hvert Tilfælde vilde det være nødvendigt, at disse Fæstekontrakter blev godkendte. Jeg havde ønsket, at der skulde være udarbejdet en Norm fra Landbrugsministeriet. Det er Ministeren ikke gaaet med til, men Udvalget har foreslaaet, at Fæstekontrakterne skulde godkendes af Finansministeriet, og ogsaa for denne Ændring er jeg Udvalget taknemmelig. Med Hensyn til det sidste Ændringsforslag, foreslaaet af de radikale, kan jeg efter den ærede Finansministers Bemærkninger ikke godt stemme for det, selv om det ser meget plausibelt ud.

Jeg vilde til Slut gerne gøre et Par Bemærkninger, inden dette Forslag forlader dette Ting, og disse Bemærkninger ere rettede til den højtærede Finansminister. Dette Forslag har sin virkelig gode Betydning. Jeg var glad ved det, da det fremkom, fordi jeg tror, at Udstykningsvejen maa betrædes. Jeg er imidlertid ikke blind for, at dette Forslag ogsaa har sine store Mangler. Der kan være ganske overordentlige Mangler derved, de samme Mangler, som der er ved den gældende Lov om Husmandslodder. Mangelen er væsentlig den, at Maalet ikke er i sig selv det at faa Husbrug, undtagen netop under den ganske bestemte Betingelse, at de Folk, der sidde for Bruget, økonomisk ere saaledes stillede, at de kunne klare sig, og ogsaa ere dygtige Folk. Smaabrug er kun godt og kan kun være godt og bære en Fremtid i sig, naar det er meget dygtige og gode Mænd, der sidde derpaa. Jeg tror at maatte have Lov til at sige til den ærede Ordfører, der jo særlig interesserer sig for dette, at der er alt for mange af de Brug, der ere lavede efter den gældende Lov, der efter de Erfaringer, der ere indhøstede fra Sjælland og fra Jylland, ville komme til at berede os alvorlige Skuffelser og ikke naa det Maal, som man ønskede. Jeg ønsker derfor kun at sige til den højtærede Finansminister, at det er mit Haab og mit Ønske, at man i højere Grad vil lægge Vægt paa, at det bliver dygtige Mænd, der komme paa de Lodder, der blive oprettede; det er ganske nødvendigt, og det er det bedste, vi kunne gøre. Jeg ved ikke, om Husmandsskolen kan afgive et Middel, hvorefter man kan bedømme, om Manden er god nok eller

ej, men det er det afgørende at faa dygtige Mænd paa Lodderne, men ikke at faa saa mange Lodder som muligt. Jeg kan ikke nægte, at det, vi give, er en Gavelov, for saa vidt som vi give dem $\frac{1}{2}$ pCt. om Aaret, og det bør kun gives, naar der virkelig naas noget socialt derved.

Der er en Fare til ved Loven, det nytter ikke at skjule det. I det Øjeblik vi have denne Foreningslov, skulle De se, mine Herrer, at rundt omkring i vore Provinsløbsteder og paa Steder som Herning, Hammerum eller den Slags Byer vil der komme en god Sagfører, en demokratisk Mand med et rigtig folkeligt Hjertelag af den bedste Art og med en stor Sælverpose paa den anden Ende, der vil foreslaa sine kære Venner og Meningsfæller at oprette disse Brug, saa at vi nemt komme til at faa en Samling ny Herregaardsslattere, der ikke ville udstykke, fordi det er nødvendigt, men kun fordi de mene, at der eventuelt kan være Profit derved. Jeg kan henvise til, at allerede den Lov, vi have om Arbejderboliger, efter min Mening i nogen Grad er bleven tagen til Interesse for rent private Spekulantinteresser, f. Eks. saaledes som Loven bruges her omkring i Nordsjælland. Jeg maa udtale det Haab, at den højtærede Finansminister vil have baade Duens Enfald og Slangens Snildhed. Jeg hører til dem, der efterhaanden ere komne til det Resultat, at det ikke kommer saa meget an paa, hvorledes Institutionerne ere, som hvorledes Menneskene ere, der skulle bruge Institutionerne. Jeg haaber da, at den højtærede Finansminister vil lægge al mulig Vind paa, paa den ene Side, at Loven ikke bliver brugt af den rent private Spekulation, og paa den anden Side, at de Folk, der faa Lodderne, virkelig ere dygtige Mennesker. Jeg gentager: vi maa hellere have færre Lodder med dygtige Mennesker, end mange Lodder, der kompromittere Systemet.

Ordføreren (Niels Pedersen): Jeg maa gøre en ganske kort Bemærkning til det ærede Medlem, som nu talte (Birck), skønt hans Udtalelser egentlig ligge uden for Forslaget. Han sagde, at der var mange af de oprettede Husmandsbrug, der vilde berede os en alvorlig Skuffelse, og det kan være, at det ærede Medlem har Ret deri. Jeg er dog ikke ganske sikker paa, at det ærede Medlem besidder Betingelser for at kunne bedømme hele dette Forhold med tilstrækkelig Sikkerhed. Men selv om der ogsaa kan indtræde Skuffelser, er jeg overbevist om, at de ogsaa paa den